

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
HIGHER STATE EDUCATIONAL ESTABLISHMENT OF UKRAINE
"BUKOVINIAN STATE MEDICAL UNIVERSITY"

Індексований у міжнародних наукометричних базах:

Academy (Google Scholar)
Ukrainian Research & Academy Network
(URAN)
Academic Resource Index Research Bib

Index Copernicus International
Scientific Indexing Services
Включений до Ulrichsweb™ Global Serials
Directory

**KLINICHNA TA
EKSPERIMENTAL'NA
PATOLOGIYA**

**CLINICAL & EXPERIMENTAL
PATHOLOGY**

На всі статті, опубліковані в журналі «Клінічна та експериментальна патологія»,
встановлюються цифрові ідентифікатори DOI

Т. XVII, № 1 (63), 2018

**Щоквартальний український
науково-медичний журнал.
Заснований у квітні 2002 року**

**Свідectво про державну реєстрацію
Серія КВ №6032 від 05.04.2002 р.**

Засновник і видавець: Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Головний редактор
В. Ф. Мислицький

Перший заступник головного редактора
С. С. Ткачук

Відповідальні секретарі:
С. Є. Дейнека
О. С. Хухліна

Секретар
Г. М. Лапа

Наукові редактори випуску:
д. мед. н., проф. Т. О. Ілащук
д. мед. н., проф. Ю. Г. Масікевич
д. мед. н., проф. Т. В. Сорокман

Редакційна колегія:

Булик Р.Є.
Власик Л. І.
Денисенко О. І.
Іващук О. І.
Ілащук Т.О.
Колоскова О. К.
Коновчук В. М.
Масікевич Ю. Г.
Пашковський В. М.
Плеш І.А.
Полянський І. Ю.
Сорокман Т. В.
Федів О. І.

Адреса редакції: 58002, Чернівці, пл. Театральна, 2, видавничий відділ БДМУ.

Тел./факс: (0372) 553754. **E-mail** myslytsky@gmail.com vfmyslickij@bsmu.edu.ua

Повнотекстова версія журналу представлена на сайті <http://www.bsmu.edu.ua/files/KEP/>

Електронні копії опублікованих статей передаються до **Національної бібліотеки ім. В.В.Вернадського** для вільного доступу в режимі on-line.

Реферати статей публікуються в "**Українському реферативному журналі**", серія "Медицина"

СТАЖУВАННЯ - ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕТАП ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

І.Г. Савка, В.Т. Бачинський, О.Я. Ванчуляк

ВДНЗ України "Буковинський державний медичний університет", м.Чернівці

Резюме. У статті розкрито правові засади стажування викладачів вітчизняних вищих навчальних закладів за кордоном. Показано роль наукового, педагогічного та практичного стажування у зростанні рівня професійної компетентності викладача вищої медичної школи в Україні.

Ключові слова: стажування, вища медична школа, викладач.

Клінічна та експериментальна патологія Т.17, №1 (63). С.139-141.

DOI:10.24061/1727-4338.XVII.1.63.2018.93

E-mail: savka.ivan@bsmu.edu.ua

СТАЖИРОВКА - КАК ВАЖНЕЙШЕЙ ЭТАП ПОДГОТОВКИ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ ВЫСШЕЙ МЕДИЦИНСКОЙ ШКОЛЫ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

И.Г. Савка, В.Т. Бачинский, О.Я.Ванчуляк

Резюме. В статье раскрыты правовые основы стажировки преподавателей отечественных высших учебных заведений за рубежом. Показана роль научной, педагогической и практической стажировки в повышении уровня профессиональной компетентности преподавателя высшей медицинской школы в Украине.

Ключевые слова: стажировка, высшая медицинская школа, преподаватель.

Клиническая и экспериментальная патология Т.17, №1 (63). С.139-141.

ADVANCED PRACTICAL STUDY AS AN IMPORTANT STAGE IN TRAINING A LECTURER OF A HIGHER MEDICAL SCHOOL UNDER PRESENT-DAY CONDITIONS

Savka I.G., Bachynskiy V.T., Vanchuliak O.Y.

Abstract. The article deals with legal principles of training lecturers of Ukrainian higher educational establishments abroad. The role of scientific, pedagogical and practical advanced training is shown in an increase of a lecturer's professional competence level at higher medical schools in Ukraine.

Objective: to inform about the main types of advanced practical training of teachers at foreign higher educational establishments and clinics, to demonstrate its value for acquiring professional competence by the teachers of Ukrainian higher educational medical schools.

Conclusion. Scientific advanced training abroad promotes improvement of scientific-pedagogical and professional-practical competence of the teachers at Ukrainian higher educational medical establishments.

Key words: advanced practical study, higher medical school, lecturer.

Clinical and experimental pathology. Vol.17, №1 (63). P.139-141.

Вступ

Прожиття науково-педагогічного стажування викладачами вищих навчальних медичних закладів України на сьогодні є важливою складовою як підвищення професійної компетентності за тим чи іншим фахом, так і невід'ємною складовою для отримання вчених звань.

Згідно з новим Порядком присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам (Наказ МОН України від 14.01.2016 р., №13 зі змінами від 06.02.2017 р., №174, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 22.02.2017 р.), однією з вимог щодо присвоєння вченого звання доцента чи професора є проходження стажування у вищому навчальному закладі, науковій (або науково-технічній) установі в країні, яка входить до Організації економічного співробітництва або Європейського Союзу, та мають відповідні серти-

фікати, свідоцтва, дипломи чи інші документи, які це підтверджують [1,2].

Важливим документом, що сприяє практичній реалізації білатеральних освітніх обмінів, є "Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність", затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 р. за № 579 [3,4].

Указані документи регламентують і допомагають в організації закордонних відряджень співробітникам українських вишів з метою проходження наукового, педагогічного, практичного чи поєднаних видів стажування у закордонних вищих навчальних закладах та клініках.

Мета роботи

Висвітлити основні види стажування викладачів у закордонних вищих навчальних закладах та клініках, показати його важливість для набуття професійної компе-

тентності викладачів вітчизняної вищої медичної школи.

Результати та їх обговорення

Реалізація права на академічну мобільність (стажування) із прийняттям "Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність", затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України за №579 від 12.08.2015 року, стала більш доступною, інтенсивною та організованою.

Згідно з цим Положенням, науково-педагогічні, наукові, педагогічні працівники вищих навчальних закладів (наукових установ) усіх форм власності можуть реалізувати право на академічну мобільність для провадження професійної діяльності відповідно до укладеного договору про участь у програмі академічної мобільності. При цьому за зазначеними працівниками зберігається основне місце роботи у вітчизняному вищому навчальному закладі (науковій установі) до одного року. Оплата праці відповідно до законодавства за основним місцем роботи зберігається на строк до шести місяців, якщо вона не передбачена програмою академічної мобільності.

Для студентів та викладачів, які здобувають освітні ступені молодшого бакалавра, бакалавра, магістра та доктора філософії у вітчизняних вищих навчальних закладах, формами академічної мобільності є навчання, мовне стажування і наукове стажування. Для викладачів, які здобувають науковий ступінь доктора наук, формами академічної мобільності є: участь у спільних проектах, викладання, наукове дослідження, наукове стажування та підвищення кваліфікації.

Упродовж 2015-2017 рр. викладачі ВДНЗ України "Буковинський державний медичний університет" проходили стажування, в основному, у провідних клініках університетів Європейського Союзу: Німеччини, Австрії, Швейцарії, Італії, Іспанії, Португалії, Польщі, Словаччини, Литви, Молдови, Румунії та ін. При цьому спостерігалось постійне зростання кількості стажувань. Так, якщо у 2015 році закордонні університети відвідали 12 викладачів університету, то в 2016 році їх кількість становила 16 відвідувань, а в 2017 році - уже 51.

При цьому викладачі кафедр теоретичного спрямування мали змогу підвищити свої професійні викладацькі та наукові навички на кафедрах відповідного профілю. Викладачі ж клінічних кафедр мали ще більші можливості для вдосконалення свого професійного рівня, адже вся основна робота з пацієнтами за різними напрямками проводиться в університетських клініках, які безпосередньо входять у структуру закордонних вищих навчальних закладів.

У зв'язку з цим, у більшості випадків стажування викладачів у закордонних вишах має поєднано-комбінований характер.

У процесі спілкування зі своїми закордонними колегами здійснюється двобічний обмін думками, методами, досягненнями стосовно вирішення тієї чи іншої медичної проблеми - відбувається підвищення наукового рівня викладача.

Досить часто наші викладачі є активними учасниками навчального процесу у закордонних вишах, відвідують практичні, лабораторні заняття, симуляційні центри, лекції, а також самі проводять їх, поширюючи свій досвід серед студентів та викладачів за кордоном. У такий спосіб відбувається підвищення педагогічної майстерності викладача.

Широкі можливості закордонних університетських центрів та участь у профілактичній, діагностичній, лікувальній та експертній роботі призводять до зростання професійної практичної компетентності викладача.

Для наочності наведемо приклад стажування викладачів кафедри судової медицини та медичного правознавства БДМУ за кордоном.

У період з 04.12.2017 р. по 09.12.2017 р. доценти кафедри проходили науково-педагогічне і практичне стажування за фахом "Судова медицина" на медичному факультеті університету ім. Павла Йозефа Шафарика, м. Кошице, Словаччина.

Під час відрядження викладачі ознайомилися з основними завданнями судово-медичної служби Словаччини, її основними підрозділами, технічним забезпеченням та медико-правовими засадами функціонування.

Прослухали курс лекцій зав. кафедри судової медицини медичного факультету університету ім. Павла Йозефа Шафарика проф. Боброва Н.С, взяли участь у роботі університетського Центру судової медицини, консиліумах, клінічних та судово-медичних конференціях, на яких розглядали особливості проведення розтинів померлих осіб внаслідок різноманітних причин насильницької смерті, огляду трупів на місцях скоєння злочину, проведення обстеження живих осіб у випадках насилля, дії різноманітних факторів зовнішнього середовища, механічної асфіксії та отруєнь. Були присутні на судово-медичних і патологоанатомічних розтинках із подальшим обговоренням та оформленням відповідної документації.

Окремо обговорювали особливо складні та казуїстичні випадки із судово-медичної практики у Словаччині (ексгумації давніх захоронень, у випадках отруєнь, канібалізму тощо).

Упродовж 14-23 січня 2018 року співробітники кафедри судової медицини та медичного правознавства ВДНЗ України "Буковинський державний медичний університет" пройшли стажування в Інституті судової медицини м. Ессен Дуйсбург-Ессенського університету (Німеччина).

Під час відрядження вони ознайомилися з основними завданнями судово-медичної служби Федеративної Республіки Німеччини, її структурою, взяли участь у роботі Інституту судової медицини, були присутні під час проведення розтинів померлих осіб внаслідок різноманітних причин насильницької смерті, на судових засіданнях, разом з експертами брали участь у виїздах на місця скоєння злочину для огляду трупів, залучалися до проведення обстеження живих осіб, брали участь у огляді трупів у крематоріях для верифікації ненасильницької смерті перед їх спалюванням.

В обох випадках стажувань викладачі БДМУ, окрім Клінічна та експериментальна патологія. 2018. Т.17, №1 (63)

практичної експертної діяльності, обмінялися досвідом щодо методик впровадження сучасних досягнень судової медицини у навчальний процес та взяли участь у читанні лекцій студентам. Спільно зі словацькими та німецькими колегами проводили заняття з судової медицини, передаючи свій досвід студентам медичних факультетів.

Також відбувся двобічний освітній обмін із закордонними колегами англomовною навчально-методичною літературою, мультимедійними презентаціями лекцій і підручниками.

Висновок

Наукове стажування за кордоном сприяє підвищенню науково-педагогічної та професійно-практичної компетентності викладачів вітчизняних вищих навчальних медичних закладів.

Перспективи подальших досліджень

Перспективним є подальше продовження та розширення двобічного освітнього обміну у вигляді стажування із закордонними вищими навчальними закладами.

Список літератури

1. Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам. Наказ МОН України № 13 від 14.01.2016 [Інтернет]. Київ: МОН України; 2016 [цитовано Лют 12]. Доступно: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0183-16>

2. Про внесення змін до Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам. Наказ МОН Ук-

раїни № 174 від 06.02.2017 [Інтернет]. Київ: МОН України; 2017 [цитовано Лют 17]. Доступно: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0245-17>

3. Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність. Постанова Кабінету Міністрів України № 579 від 12 серпня 2015 [Інтернет]. Київ; 2015 [цитовано Лют 19]. Доступно: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/248409199>

4. Савка І. Перший досвід реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу в БДМУ. Буковинський медичний вісник. 2017;21(2 Ч 2):177-8.

References

1. Pro zatverdzhennia Poriadku prysvoiennia vchenykh zvan' naukoyum i naukovo-pedahohichnym pratsivnykam [On Approval of the Procedure for Assigning Scientific Rankings to Scientific and Educational Workers]. Nakaz MON Ukrainy № 13 vid 14.01.2016 [Internet]. Kiev: MON Ukrainy; 2016 [tsytovano Liut 12]. Dostupno: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0183-16> (in Ukrainian)

2. Pro vnesennia zmin do Poriadku prysvoiennia vchenykh zvan' naukoyum i naukovo-pedahohichnym pratsivnykam [On Amendments to the Procedure for the Appointment of Scientific Rankers to Scientific and Educational Staff]. Nakaz MON Ukrainy № 174 vid 06.02.2017 [Internet]. Kiev: MON Ukrainy; 2017 [tsytovano Liut 17]. Dostupno: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0245-17> (in Ukrainian)

3. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro poriadok realizatsii prava na akademichnu mobil'nist' [On Approval of the Regulations on the Procedure for the Implementation of the Right to Academic Mobility]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 579 vid 12 serpnia 2015 [Internet]. Kiev; 2015 [tsytovano Liut 19]. Dostupno: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/248409199> (in Ukrainian)

4. Savka IH. Pershyi dosvid realizatsii prava na akademichnu mobil'nist' uchashnykiv osvith'oho protsesu v BDMU [The first experience of the law implementation to academic mobility for participants of the educational process in BSMU]. Bukovyns'kyi

medychnyi visnyk. 2017;21(2 Ch 2):177-8. (in Ukrainian)

Відомості про авторів:

Савка Іван Григорович - декан медичного факультету №3, доцент кафедри судової медицини та медичного правознавства ВДНЗ України "Буковинський державний медичний університет", доктор медичних наук

Бачинський Віктор Теодосович - завідувач кафедри судової медицини та медичного правознавства ВДНЗ України

"Буковинський державний медичний університет", професор, доктор медичних наук, начальник Чернівецького обласного бюро судово-медичної експертизи

Ванчуляк Олег Ярославович - доцент кафедри судової медицини та медичного правознавства ВДНЗ України

"Буковинський державний медичний університет", доктор медичних наук

Сведения об авторах:

Савка Иван Григорьевич - декан медицинского факультета №3, доцент кафедры судебной медицины и медицинского правоведения ВГУЗ Украины "Буковинский государственный медицинский университет", доктор медицинских наук

Бачинский Виктор Теодосович - заведующий кафедрой судебной медицины и медицинского правоведения доцент кафедры судебной медицины и медицинского правоведения ВГУЗ Украины "Буковинский государственный медицинский университет", профессор, доктор медицинских наук, начальник Черновицкого областного бюро судебно-медицинской экспертизы

Ванчуляк Олег Ярославович - доцент кафедры судебной медицины и медицинского правоведения ВГУЗ Украины

"Буковинский государственный медицинский университет", доктор медицинских наук

Information about authors:

Savka Ivan Grygorovych - dean of medical faculty №3, associate professor of forensic medicine and medical law department HSEE of Ukraine "Bukovinian State Medical University", doctor of medical science (MD)

Bachynskiy Viktor Teodosovych - head forensic medicine and medical law department HSEE of Ukraine "Bukovinian State Medical University", professor, doctor of medical science (MD), chief of Chernivtsi's regional bureau of forensic-medical expertise

Vanchuliak Oleg Yaroslavovych - associate professor of forensic medicine and medical law department HSEE of Ukraine

"Bukovinian State Medical University", doctor of medical science (MD)

Стаття надійшла до редакції 7.02.2018

Рецензент – проф. Р.Є. Булик

© І.Г. Савка, В.Т. Бачинський, О.Я. Ванчуляк, 2018

<i>Наукові огляди</i>	<i>Scientific Reviews</i>
<i>Бендас В.В., Міхєєв А.О. Вплив психосоматичних розладів на розвиток психологічного безпліддя (огляд літератури)</i>	122 <i>V.V. Bendas, A.A. Mikheev The influence of psychosomatic disorders on the development of psychological influence</i>
<i>Остафійчук Д.І., Горкуненко А.Б., Плаксива Т.О., Скринська Н.А. Лазерна нефелометрія біотканин</i>	127 <i>D.I. Ostafiiuchuk, A.B. Horkunenko, T.O. Plaksivaya, N.A. Skrynskaya Laser nephelometry of biotissue</i>
<i>Пишак В.П., Пишак О.В. Этот вездесущий мелатонин</i>	132 <i>Pishak V.P., Pishak O.V. This ubiquitous melatonin</i>
<i>Випадки з лікарської практики</i>	<i>Cases of medical practice</i>
<i>Авраменко А.А. Случай выявления поддельного препарата "Де-нол" при проведении антихеликобактерной терапии</i>	136 <i>A.A. Avramenko Case of identification of the "De-nol" preparation for antihelikobacter therapy</i>
<i>Проблеми вищої освіти</i>	<i>The problems of higher education</i>
<i>Савка І.Г., Бачинський В.Т., Ванчуляк О.Я. Стажування - як важливий етап підготовки викладача вищої медичної школи в умовах сьогодення</i>	139 <i>Savka I.G., Bachynskiy V.T., Vanchuliak O.Y. Advanced practical study as an important stage in training a lecturer of a higher medical school under present-day conditions</i>
<i>Проблеми охорони здоров'я</i>	<i>Public health problems</i>
<i>Вацик М.З., Ясинська Е.Ц. Про кадрову ситуацію в системі охорони здоров'я Чернівецької області за період 2000-2016 років</i>	142 <i>M.Z. Vatsyik, E.C. Yasinska About the personnel situation in the public health system for the period 2000-2016 in Chernivtsi region</i>
<i>Пам'ятні дати</i>	150 <i>Memorys of date</i>
<i>Інтернет-новини</i>	152 <i>Internet News</i>
<i>Вимоги до оформлення статей</i>	155 <i>Requirements for registration of articles</i>
<i>Зміст</i>	158 <i>Contents</i>